

Presentation of a Model for Achieving the Goals of the Resistance Economy through Ideal Individual Behavior of Employees in Government Organizations with a Qualitative Approach

Aliasghar. Pouryazdani Kojour¹, Davood. Kiakojouri^{2*}, Mehran. Mokhtari Bayekolaei³, Gheydar. Ghanbarzadeh Niar⁴

¹ PhD Candidate in Public Management, Organizational Behavior, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran

² Associate Professor, Department of Public Management, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran

³ Assistant Professor, Department of Public Management, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran

⁴ Assistant Professor, Department of Management, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran

* Corresponding author email address: keimasi@ut.ac.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Pouryazdani Kojour, A., Kiakojouri, D., Mokhtari Bayekolaei, M., & Ghanbarzadeh Niar, G. (2024). Presentation of a Model for Achieving the Goals of the Resistance Economy through Ideal Individual Behavior of Employees in Government Organizations with a Qualitative Approach. *Journal of Technology in Entrepreneurship and Strategic Management*, 3(2), 223-237.

© 2024 the authors. Published by KMAN Publication Inc. (KMANPUB), Ontario, Canada. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

The achievement of the distinct and superior goals of the Islamic Revolution, in the face of global arrogance and economic pressures, as well as in line with the growth and perfection of all societal members and the expansion of justice, depends on the use of an appropriate economic model. The model introduced in the current situation of the country by the Supreme Leader is the Resistance Economy model. Undoubtedly, the implementation of the Resistance Economy model necessitates the formation of suitable human and social capital, an appropriate environment, and having a behavioral model. Therefore, the present study seeks to provide a model of ideal individual behavior of employees in organizations to achieve the goals of the Resistance Economy using grounded theory. This research is qualitative in philosophy with an inductive approach and exploratory in nature. In this study, the researcher categorized and coded the collected data using the grounded theory method and MAXQDA2018 software. In this research, ten experts (interviewees), who were mostly university professors, executive managers, and experts from government agencies, constituted the research source. The findings of the study indicate that the behavioral model of employees in government organizations to achieve the Resistance Economy model has main dimensions of value, attitude, and behavior at the individual level, and culture, structure, and process at the organizational level, which are divided into sub-categories. Subsequently, according to the obtained results, causal conditions, central category, context, strategy, intervening conditions, and consequences of the behavioral model in achieving the Resistance Economy were extracted using grounded theory.

Keywords: Organizational Behavior, Resistance Economy, Individual Behaviors, Grounded Theory

Introduction

The achievement of the distinct and superior goals of the Islamic Revolution, in the face of global arrogance and economic pressures, as well as in line with the growth and perfection of all societal members and the expansion of justice, depends on the use of an appropriate economic model. The model introduced by the Supreme Leader for the current situation of the country is the Resistance Economy model. The implementation of this model necessitates the formation of suitable human and social capital, an appropriate environment, and having a behavioral model (Ahmaadzadeh Shahroudi et al., 2022). Therefore, the present study seeks to provide a model of ideal individual behavior of employees in government organizations to achieve the goals of the Resistance Economy using grounded theory.

Methods and Materials

This research is qualitative in philosophy with an inductive approach and exploratory in nature. The study employed grounded theory methodology to analyze and categorize the collected data. The data was gathered from ten experts, predominantly university professors, executive managers, and experts from government agencies. The data collection was conducted through interviews, and the analysis was performed using MAXQDA2018 software.

The qualitative data was extracted from the content analysis of texts and interviews based on the systematic method of Strauss and Corbin. The open coding phase identified 245 open codes, which were then categorized into broader concepts and categories. The axial coding phase involved identifying relationships between these categories, forming the central phenomenon, causal conditions, strategies, intervening conditions, and consequences.

Findings and Results

The findings of the study indicate that the behavioral model of employees in government organizations to achieve the Resistance Economy model includes main dimensions of value, attitude, and behavior at the individual level, and culture, structure, and process at the organizational level. These dimensions are further divided into sub-categories. The central category identified was "Jihadi behavior," influenced by causal conditions such as values and attitudes.

The study revealed that values and attitudes, which include the thoughts, beliefs, and intentions of an employee, shape and direct their behavior. The resultant behavioral model encompasses strategies derived from organizational behavior processes aimed at achieving the goals and outcomes of the Resistance Economy.

The causal conditions, central category, context, strategies, intervening conditions, and consequences of the behavioral model were all extracted using grounded theory, resulting in a comprehensive model of individual behavior tailored to the Resistance Economy framework.

Conclusion

The necessity of creating a model based on qualitative research to ensure the individual behavior of employees in government organizations towards achieving a resilient economy is of particular

importance. The research question posed was: "How should the individual behavior of employees be structured to form a resilient economic network and achieve the goals of the Resistance Economy"?

This study highlights the significance of values and attitudes in shaping employee behavior, which in turn impacts organizational effectiveness in achieving economic resilience. As per the paradigm model of grounded theory, the central category (Jihadi behavior) is influenced by causal conditions (values and attitudes of the organizational behavior model towards achieving a resilient economy). Simply put, values and attitudes, encompassing an employee's thoughts, beliefs, and intentions, shape and direct their behavior.

The practical implications of this study suggest that promoting values such as commitment to religious and societal norms, efficiency, hope for the future, and a strong determination for progress are essential. Reinforcing these values can lead to improved individual and organizational performance, contributing significantly to the broader economic goals of resilience and self-sufficiency.

Moreover, this study underscores the need for a cultural shift towards embracing the principles of the Resistance Economy. This includes fostering a revolutionary and resistant cultural context, developing a supportive organizational structure, and implementing processes that align with the overarching economic goals. The model suggests that achieving this form of management is only possible with the elevated values and attitudes of the personnel.

In conclusion, the model presented in this study provides a framework for understanding and enhancing the individual behaviors of employees in government organizations to support the goals of the Resistance Economy. By focusing on the development of suitable human and social capital, creating an appropriate environment, and establishing a behavioral model grounded in qualitative research, organizations can contribute to national economic resilience and justice.

ارائه مدل تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی از طریق رفتار فردی ایده آل کارکنان سازمان‌های دولتی با رویکرد کیفی

علی اصغر پوریزدانی کجور^۱، داود کیاکجوری^{۲*}، مهران مختاری بایع کلایی^۳، قیدر قنبرزاده نیار^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت دولتی گرایش رفتار سازمانی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران
۲. دانشیار گروه مدیریت دولتی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران
۳. استادیار گروه مدیریت دولتی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران
۴. استادیار گروه مدیریت، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: davoodkia@iauc.ac.ir

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

پوریزدانی کجور، علی اصغر، کیاکجوری، داود، مختاری بایع کلایی، مهران، و قنبرزاده نیار، قیدر. (۱۴۰۳). ارائه مدل تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی از طریق رفتار فردی ایده آل کارکنان سازمان‌های دولتی با رویکرد کیفی. *تکنولوژی در کار آفرینی و مدیریت استراتژیک*، ۳(۲)، ۲۳۷-۲۲۳.

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

تحقق اهداف متمایز و متعالی انقلاب اسلامی در سایه دشمنی‌های استکبار جهانی و فشارهای اقتصادی و همچنین در راستای رشد و کمال آحاد جامعه و بسط عدالت، منوط به استفاده از الگوی اقتصادی متناسب با آن است. الگوی معرفی شده در شرایط کنونی کشور توسط مقاوم معظم رهبری، الگوی اقتصاد مقاومتی می‌باشد. بی‌شک اجرای الگوی اقتصاد مقاومتی، مستلزم تشکیل سرمایه‌های انسانی و اجتماعی مناسب، محیط مناسب و داشتن الگوی رفتاری است. لذا پژوهش حاضر به دنبال ارائه الگوی رفتار فردی ایده آل کارکنان سازمان‌ها در جهت تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی با بهره‌گیری از نظریه داده بنیاد می‌باشد. پژوهش حاضر از نظر فلسفه کیفی با رویکرد استقرایی بوده و به لحاظ ماهیت پژوهشی اکتشافی است. در این پژوهش محقق با روش داده بنیاد و با استفاده از نرم‌افزار maxqda2018 داده‌های جمع آوری شده را دسته بندی و کد گذاری نموده است. در پژوهش حاضر ۱۰ خبره (مصاحبه‌شونده) که غالباً اساتید دانشگاه و مدیران اجرایی و کارشناسان دستگاه‌های دولتی بوده‌اند، منبع تحقیق را تشکیل داده‌اند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که مدل رفتاری کارکنان سازمان‌های دولتی در جهت تحقق الگوی اقتصاد مقاومتی دارای ابعاد اصلی ارزش، نگرش و رفتار در سطح فرد و فرهنگ، ساختار و فرآیند در سطح سازمان می‌باشد که خود به مقوله‌های فرعی تقسیم می‌شوند. سپس با توجه به نتایج به دست آمده شرایط علی، مقوله محوری، زمینه، راهبرد، شرایط مداخله گر و پیامد الگوی رفتاری در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی به روش نظریه داده بنیاد استخراج گردیده‌اند.

کلیدواژگان: رفتار سازمانی، اقتصاد مقاومتی، رفتارهای فردی، روش داده بنیاد.

مقدمه

توانمندی و موفقیت هر کشوری در صحنه اقتصاد جهانی منوط به موفقیت سازمان‌ها، و موفقیت آن‌ها در گرو خلاقیت، نوآوری و کارایی است. به عبارت دیگر تحول و رشد اقتصادی هر کشور تحت تأثیر مستقیم تحول سازمان‌ها و مدیریت در آن تحقق می‌یابد (Ahmaadzadeh Shahroudi et al., 2022; Fazeli Kebria & Bahmani, 2022). نیروی انسانی با ارزش‌ترین و مهم‌ترین عامل توسعه هر کشوری محسوب می‌شود. امروزه نقش و اهمیت نیروی انسانی در فرآیند تولید و ارائه خدمات در جوامع بشری به عنوان مهم‌ترین عامل مشخص شده است (Pourezzat et al., 2009). هر انقلاب نیاز به نرم افزارهای ویژه خود برای تغییر جهت‌ها، استفاده از فرصت‌ها، نهادینه سازی نگاه‌ها و تعیین وضعیت مطلوب برای رسیدن به هدف آرمانی‌اش دارد (Ahmaadzadeh Shahroudi et al., 2022). اگر چه با جایگزین کردن ماشین آلات مدرن، تغییر و اصلاح خطوط، اجرای سیستم‌های نوین انبارداری و... می‌توان بهره‌وری را بهبود بخشید اما باید توجه داشت که این موارد نیز به عنوان عوامل اصلی در گرو قابلیت‌ها و انگیزه‌های منابع انسانی می‌باشد و به جرات می‌توان ادعا کرد که هر ماشینی در نهایت یک ظرفیت تعریف شده دارد که بیش از آن نمی‌توان انتظار داشت اما ظرفیت‌های انسان تا بی نهایت است (Ahmaadzadeh Shahroudi et al., 2022; Salvand, 2022). مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که ریشه و علل عقب افتادگی کشورهای توسعه نیافته که به طور اساسی تحت تأثیر پدیده بهره‌وری پایین است استفاده صحیح از نیروی انسانی به مثابه ارزشمندترین و بزرگ‌ترین ثروت هر جامعه به صورت مسئله‌ای حائز اهمیت مورد توجه دولت بوده است. تجربه نشان داده است که کوچک‌سازی دولت‌ها و میدان دادن به بخش‌های خصوصی و تعاونی همزمان سبب صعود روندی بهره‌وری، سرمایه‌گذاری، مشارکت و منابع انسانی می‌شود (Fazeli Kebria & Bahmani, 2022; Pourezzat et al., 2009; Salvand, 2022).

در این میان می‌توان ادعا کرد که هنوز جایگاه کلیدی و نقش راهبردی مدیریت منابع انسانی در افزایش بهره‌وری و کارایی سازمانی، ایجاد تعهد و دلبستگی شغلی و تعالی عملکرد کارکنان برای بسیاری از دست اندرکاران اجرایی مشخص نشده و نیاز به داشتن واحدی در سازمان به باور تبدیل نشده است. گواه این ادعا میزان کم سرمایه‌گذاری و تلاشی است که از سوی سازمان‌ها برای طراحی، تدوین و به کارگیری نظام‌های توسعه منابع انسانی و اجرایی کردن راهبردهای توسعه قابلیت‌های کارکنان، انجام می‌گیرد. نظام اداری پیشرفته یکی از ارکان اساسی و از مبانی توسعه یافتگی جوامع به شمار می‌آید (Ahmaadzadeh Shahroudi et al., 2022).

بی تردید تقویت اقتصاد ملی بدون توجه به سرمایه‌های انسانی و نیروی کار به عنوان محوری‌ترین عامل تولید میسر نیست و در کنار آن توجه به عدالت اجتماعی و استفاده از منابع باز توزیعی (مالیات و بیمه) برای افزایش توازن و تعادل اقتصادی جامعه نیز از ضروریات است (Valle, 1999).

با توجه به موارد ذکر شده سوال این است که به لحاظ ویژگی‌های فردی، رفتار کارکنان سازمان‌ها چگونه باید باشد تا شبکه اقتصاد مقاومتی شکل گرفته و اهداف اقتصاد مقاومتی تحقق پیدا کند؟ در این مقاله علمی پژوهشی ابتدا به مولفه‌های اقتصاد مقاومتی و سپس رفتار سازمانی با تاکید به مولفه‌های ابعاد فردی می‌پردازیم.

روش پژوهش

تحقیق حاضر از نظر فلسفه‌ی پژوهش، پژوهشی کیفی با رویکرد استقرائی بوده و از نظر جهت گیری، چون به دنبال شناسایی و تبیین مدل رفتاری کارکنان مبتنی بر اقتصاد مقاومتی می‌باشد، پژوهشی بنیادی محسوب می‌شود. به لحاظ ماهیت، پژوهشی اکتشافی است.

از آنجا که پژوهش حاضر بر شکل دهی چارچوب مفهومی یا تدوین تئوری، علاوه بر تحلیل محتوای متون تأکید و نیاز به آشکارسازی دانش ضمنی خبرگان در این حوزه دارد، از استراتژی نظریه‌گرند تئوری^۱ بهره برده است. همچنین برای جمع‌آوری داده‌های میدانی از نوعی نمونه‌گیری هدفمند استفاده کرده است و خبرگان مصاحبه‌شونده و منابع اطلاعاتی، منابع تحقیق بودند. داده‌های کیفی در پژوهش حاضر از تحلیل محتوای متون و تحلیل محتوای مصاحبه‌های مبتنی بر روش نظام‌مند استراوس و کوربین استخراج شدند. در این پژوهش کیفی محقق با روش داده‌بنیاد و با استفاده از نرم‌افزار maxqda2018 داده‌های جمع‌آوری شده را دسته‌بندی و کدگذاری نموده است.

یافته‌ها

کدگذاری باز شامل ۳ مرحله می‌باشد. مرحله اول (کدگذاری نکات کلیدی (گزیده متن) که پژوهشگر تمام متون مرتبط و تمام صحبت‌های مصاحبه‌شوندگان را خط به خط مطالعه کرده و نکاتی که از نظر ایشان مورد تأکید است را در اصطلاح کدگذاری و یا نشانه‌ای بر آن برقرار می‌دهد. در این پژوهش تعداد ۲۴۵ کد باز توسط پژوهشگر شناسایی و نشانه‌گذاری گردید. در مرحله دوم پیشامدها، وقایع و اتفاقات، به عنوان نشانه‌های بالقوه پدیده (کدهای باز) در نظر گرفته شده، یا تحلیل می‌شوند و بدین‌سان برچسب مفهومی دریافت می‌کنند. در واقع کدهای باز احصاء شده در ظاهر متفاوت، اما با مفهومی مشابه در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند و مفاهیم را می‌سازند.

مرحله سوم، ساخت مقوله‌هاست. مقوله‌ها در مقایسه با مفاهیم انتزاعی‌تر بوده و سطح بالاتری را نشان می‌دهند. در این بخش به ساخت مقوله‌ها مبتنی بر نشانه‌ها (کدهای باز) حاصل از تحلیل محتوای متون و مصاحبه‌ها در حیطه فرآیندهای فردی مدل رفتار سازمانی پرداخته می‌شود. همانطور که پیشتر مطرح شد سؤال اصلی در این قسمت عبارتست از: مفاهیم مدل رفتار سازمانی در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی در حیطه فرآیندهای فردی کدامند؟ پس از دسته‌بندی و تحلیل کدها، **جدول ۱** مهم‌ترین عناصر رفتار فردی در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی را تشریح می‌کند.

جدول ۱

مقوله‌بندی مفاهیم از نشانه‌ها در حیطه فرآیندهای فردی

مفاهیم	مقوله سطح پایین‌تر	مقوله سطح بالاتر
دین‌داری در ذهن، روان و تن	تعهد در سطح فردی	فرآیندهای فردی رفتار سازمانی
متعهد به انقلاب اسلامی و توانمندی‌های ملی		
وظیفه‌شناسی و تکلیف‌گرایی		
پیرو الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی		
دردمندی و دغدغه‌مندی		
آرمان‌گرایی	کارآمدی	
وظیفه‌شناسی		
موقعیت‌شناسی و انعطاف‌پذیری		
خلاق نوآور و مبتکر بودن		
	عزم راسخ جهت پیشرفت	

¹ Grounded theory

جدول ۱ دربرگیرنده مقوله سطح بالاتر فرآیندهای فردی در الگوی رفتار سازمانی است، که خود نیز دارای مقوله‌های تعهد در سطح فردی، کارآمدی و دارا بودن عزم راسخ برای پیشرفت در چارچوب اقتصاد مقاومتی است.

متعهد در لغت به معنای ضامن، برعهده گیرنده و دارای حس مسئولیت در برابر ادای وظیفه است. انسان متعهد، انسانی است که عهدی می‌بندد و خود را موظف به انجام کارها و وظایفی می‌کند که از طرف مقابل بر او محول شده است. مثلاً انسان متعهد، به واسطه عهدی که با خدا بسته است، خود را موظف به انجام دستورات خدا می‌کند یا به واسطه عهدی که با خانواده، گروه یا سازمان خود می‌بندد، خود را موظف به انجام وظایف خانوادگی، گروهی یا سازمانی خود می‌کند.

رهبر معظم انقلاب اسلامی معتقدند که وجود چالش، انسان‌های متعهد را به نگاه به ظرفیت‌های موجود و احیاناً معطل مانده وادار می‌کند.

مبتنی بر نتایج جدول فوق مفهوم تعهد دارای کدهای باز دین‌داری، متعهد به انقلاب اسلامی و توانمندی‌های ملی، وظیفه‌شناسی و تکلیف‌گرایی، پیرو الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی و دردمندی و دغدغه‌مندی است.

جدول ۲ نشانه‌های دین‌داری را مبتنی بر تحلیل محتوای متون و مصاحبه‌ها دسته‌بندی می‌کند.

جدول ۲

نشانه‌های دین‌داری از مدل رفتار سازمانی در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی

ابعاد وجودی انسان	وجوه دین	ابعاد دین	ابعاد دین‌داری	نشانه‌های دین‌داری	پیامدهای دین‌داری
ذهن	معرفتی	اعتقادات	معتقد بودن	داشتن معلومات دینی	بینش الهی داشتن
روان	عاطفی	ایمانیات	مؤمن بودن	اهل معنا بودن	اهل معنا بودن
		عبادات	اهل عبادت بودن	انجام فردی عبادات	
		اخلاقیات		انجام جمعی عبادات	
تن	عملی	شرعیات	عمل به تکلیف فردی	داشتن ظاهر دینی	متقی بودن
			عمل به تکلیف فردی	داشتن ظرهر دینی	
				ابراز هویت دینی	
			عمل به تکلیف جمعی	داشتن اهتمام شعائری	
				داشتن مشارکت دینی	
				داشتن معاشرت دینی	
				اهتمام دینی به دستورات دینی	

از منظر درون دینی نیز، دین‌دار، کسی است که در همهی ابعاد زندگی به اوامر و نواهی خداوند که از طریق آیات و روایات به او منتقل شده است، در آشکار و نهان، پایبند باشد. اعتصامی معتقد است که مؤلفه شناختی - گرایشی از پنهانی‌ترین و درونی‌ترین ویژگی‌های افراد نشأت می‌گیرد. به نوعی آغاز بروز و ظهور سرمایه اجتماعی است.

متخلّق بودن به اخلاق اسلامی کار مانند قناعت داشتن، زیاد کار کردن، کار درست انجام دادن یا استحکام در کار؛ درست مصرف کردن؛ چرخش مالی پاک داشتن (رزق حلال) اعمال صالح بوده و نشانه‌های عملی دینداری است.

دومین نشانه‌ی انسان‌های متعهد، انقلابی بودن است. انقلابی بودن، یعنی اهتمام به شعائر و ارزش‌هایی است که برگرفته از آموزه‌های اسلامی بوده و مردم ایران برای پیاده شدن آن ارزش‌ها جهاد و مقاومت کرده و از جان و مال خود گذشت کردند. طراح سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، معتقد است که نیروی پیشرو اقتصاد مقاومتی، انقلابی است. زیرا علاج دردهای این ملت و وسیله‌ی رسیدن به آرمان‌های این ملت،

شعارهای انقلاب است. اینها باید حفظ شود. آن کسی که عقیده‌هاش این است که این ماشین باید راه نیفتد، این را نمی‌شود پشت رُل گذاشت. یک آدمی که عقیده‌هاش این است که از این جا باید این اتومبیل حرکت نکند، این شخص را پشت فرمان خودرو بگذاریم، هیچ وقت این اتومبیل حرکت نخواهد کرد. باید کسی را بگذاریم که معتقد به این حرکت باشد، معتقد به این راه باشد، معتقد به آن هدف باشد، معتقد به توانایی‌های ملی باشد، معتقد به اسلام، معتقد به انقلاب باشد و شاخص‌ها را قبول داشته باشند.

مشخصه انقلابی‌گری، بی‌تفاوت نبودن نسبت به مسائل مملکت، شرکت در انتخابات و مراسم‌های مربوط به انقلاب اسلامی، تلاش برای بالفعل کردن ظرفیت‌های بالقوه و خدمت کردن به اقشار مختلف جامعه اسلامی برای بالا بردن سطح رفاه آن‌ها است.

وظیفه‌شناسی و تکلیف‌گرایی

وظیفه‌شناسی و تکلیف‌گرایی نشانه دیگر انسان متعهد است. هر کدام از این انسان‌ها ضمن مطلوب‌شناسی و آرمان‌خواهی، نقش اصلی را برای رسیدن به مطلوب، بر عهده خود می‌گذارند، یعنی اثر جزء بر کل را درک می‌کنند.

رهبر انقلاب اسلامی به عنوان طلایه‌دار نظریه اقتصاد مقاومتی، چه در نظر و چه در عمل، تجمیع‌کننده جزء و کل هستند. ایشان در مقام نظر، معتقدند که: "در جمهوری اسلامی، هر جا که قرار گرفته‌اید، همان جا را مرکز دنیا بدانید و آگاه باشید که همه کارها به شما متوجه است. و در مقام عمل نیز معتقدند که در زندگی خودشان، هر جا مکلف بوده‌اند، حضور پیدا کرده و آن جا را مرکز دنیا می‌دانستند. اگر مادری احساس کند که خانه وی، مرکز دنیاست و همه کارها متوجه عملکرد اوست، با ایجاد آرامش در منزل و تربیت درست فرزندش، به پیشرفت پایدار کشور کمک می‌کند، ارزش مادرداری را دانسته و تمام فکر و ذکر خود را بر این امر قرار می‌دهد.

اگر کارگری احساس کند که بنگاه وی مرکز دنیاست و همه کارها متوجه عملکرد اوست، با تولید مطلوب محصول خود، به پیشرفت پایدار کشور کمک می‌کند، ارزش مادرداری را دانسته و تمام فکر و ذکر خود را بر این امر قرار می‌دهد.

با این رویکرد، تک تک عناصر جامعه، در اقتصاد مقاومتی جایگاه خود را برای رسیدن به آرمان‌های اقتصاد مقاومتی پیدا می‌کنند.

پیرو الگوی اقتصادی بومی و علمی برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی

مؤلفه‌های موجود در اسناد فرادستی ملی و بیانات رهبران انقلاب اسلامی از بدو شروع نهضت اسلامی

در ایران تاکنون، بیانگر این است که گفتمان غالب این نهضت مردمی، به دنبال زمینه‌سازی برای تحقق همزمانی پیشرفت و عدالت در جهت رستگاری آحاد مختلف مردم در سطح ملی و بین‌المللی است. با این رویکرد، این گفتمان به شرط درست عمل کردن نیروهای عملیاتی آن و الگوسازی رفتار آنها، قابلیت تجمیع مردم را در سطح ملی و بین‌المللی حول محور خود دارد. چون انسان‌ها به طور ذاتی طالب پیشرفت و عدالت هستند و ایجاد همزمانی هر دو در جامعه اسلامی، باعث افزایش رضایت خاطر آنان می‌شود. لذا این گفتمان ظرفیت تشکیل سرمایه اجتماعی را دارد.

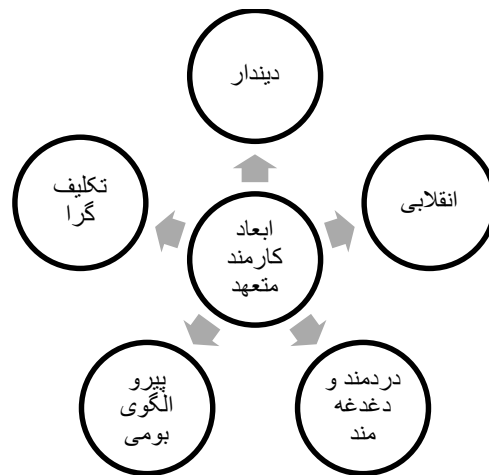
انسان متعهد، ظرفیت گفتمانی انقلاب اسلامی را درک نموده و آن را عامل مؤثری برای سرمایه‌گذاری و پیشرفت اقتصادی می‌داند. او متولیان تولید علم در کشور را موظف به استفاده از این ظرفیت کرده و خود را پیرو الگوهای برآمده از این ظرفیت می‌کند. با بررسی تجارب موفق قبلی یا مراجعه به افراد متخصص و متبحر، تقاضای الگوی متناسب با ظرفیت‌های اسلامی ایرانی می‌کند.

دردمندی و دغدغه‌مندی

نشانه دیگر انسان متعهد، "احساس نیازمندی به پیشرفت، دردمندی و دغدغه‌مندی نسبت به مسائل خود و جامعه است. این ویژگی، انسان متعهد را به تحرک وا می‌دارد. اگر کسی احساس نیاز و درد کند، به فکر پیدا کردن راه درمان می‌افتد. در کشور و اقتصادی که متکی به منابع زیرزمینی است و ثروت باد آورده در آن کشور حاکم است، نخبه، نه شناسایی می‌شود، نه جذب می‌شود، نه اصلاً احتیاج به نخبه، احساس می‌شود. وقتی قرار شد که ما این ثروت ذخیره‌ی تاریخی خودمان را از زیر زمین بکشیم بیرون، مدام خام‌فروشی کنیم، به حالت "بچه‌پولداری ملی" این جوری بگوییم. مثل بچه‌پولدارها که قدر پول را نمی‌دانند، هرچور دستشان بیاید خرج می‌کنند، کشور را بخواهیم اداره کنیم، آنجا نه نخبه شناسایی می‌شود، نه به نخبه احساس احتیاج می‌شود، نه نخبه می‌تواند نقش ایفا کند. نتیجه هم همین می‌شود که سرنوشت کشور می‌افتد دست آن کسانی که سیاست‌گذاران کلان دنیای نفت و منابع زیرزمینی‌اند.

شکل ۱

نشانه‌های انسان (کارمند) متعهد

نشانه‌های انسان کارآمد

آرمان‌خواه

نشانه‌ی اول برای انسان‌های کارآمد، آرمان‌خواهیشان است. به عبارت دیگر، آن‌ها نقطه‌ی مطلوب را برای خود و جامعه شان مورد شناسایی قرار داده و آرمان‌های خود را در تحقق رسیدن به این نقطه، جستجو می‌کنند: پیشرفت اقتصادی، مقاوم‌شدن اقتصاد، تحقق اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله کشور، تحقق عدالت علوی و پیشرفت اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی اخلاق‌مدار می‌تواند از آرمان‌های یک انسان متعهد و کارآمد و با عزم راسخ برای پیشرفت باشد. طراح سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، آرمان‌خواهی را از ویژگی‌های مشارکت‌کنندگان در اجرای عملی اقتصاد مقاومتی می‌داند. رهبر معظم انقلاب اسلامی رسیدن به اقتصاد مقاومتی را جزء آرمان‌ها می‌دانند. یک آرمان، اقتصاد مقاومتی است؛ سلامت در جامعه، صنعت برتر، کشاورزی برتر، تجارت پر رونق، علم پیشرو، اینها همه‌اش جزو آرمان‌ها است. نفوذ فرهنگی در جهان، نفوذ سیاسی در جهان و در منظومه‌ی سیاسی سلطه در عالم، اینها همه‌اش جزو آرمان‌ها است. رسیدن به عدالت اجتماعی، جزو آرمان‌ها است. بنابراین وقتی می‌گوئیم آرمان، ذهن ما به یک امر غیر قابل تعریف دور از دسترسی نرود؛ آرمان یعنی اینها، اینها همه آرمان‌هایند؛ البته در درجات مختلف آن مجموعه‌ای که فرض کنیم در راه اقتصاد مقاومتی کار می‌کند، یا آن مجموعه‌ای که در زمینه‌ی گسترش فرهنگ انقلابی و اسلامی در دنیای اسلام تلاش می‌کند، اینها همه دارند کار آرمانی می‌کنند. آن کسی که همین تلاش را در

زمینه‌ی سیاسی و دیپلماسی دارد انجام می‌دهد، کارش آرمانی است. آن کسی که فرضاً در زمینه‌ی سلامت تلاش می‌کند، دارد کاری برای آرمان‌ها انجام می‌دهد. آرمان‌ها این‌ها نیستند. مجموعه‌ی رتبه‌های مختلف برای آرمان‌ها، و همه لازم.

واقعیت‌شناس

از نشانه‌های دیگر انسان کارآمد، این است که پس از شناختن نقطه مطلوب، وضع موجود خود و جامعه‌اش را مورد شناسایی دقیق قرار داده و مسیر حرکت از واقع موجود به وضع مطلوب را در چارچوب تخصص خود، ترسیم می‌نماید. رهبر معظم انقلاب فهم رابطه بین آرمان‌گرایی و واقع‌گرایی را لازم می‌دانند. ایشان تصریح می‌کنند:

بایستی دو خصوصیت آرمان‌گرایی و واقع‌بینی را در نظر داشت. نگاهتان نگاه آرمان‌گرا باشد. از آرمان‌ها پائین نیائید، کوتاه نیائید. نگاه باید نگاه آرمانی باشد، منتها با توجه به واقعیت. سقفی را معین می‌کنیم. منتها تکلیفی را که برای خودمان یا دولت یا مسئولین معین خواهیم کرد، بایستی با توجه به واقعیت‌های موجود باشد، منتها به طرف آن آرمان، تا هی این توانائی‌ها روزبه‌روز بیشتر شود. واقع‌گرایی به معنایی که در مقابل آرمان‌گرایی است، مطلوب نیست. ملاک این است که ما می‌خواهیم به آن آرمان‌ها برسیم. منتها در کنار این، واقع‌بینی لازم است؛ نباید دچار توهم شد. گاهی ممکن است انسان در تصمیم‌گیری، در آنچه که باید انجام بگیرد، دچار توهم باشد. خوب، این هم غلط است. آرمان‌ها را باید در نظر داشت. پله‌ها را باید مطابق با واقعیت‌هایی که وجود دارد، یکی پس از دیگری چید و به سمت آن آرمان‌ها پیش رفت. این یک نکته است.

موقعیت‌شناس و انعطاف‌پذیر

انسان کارآمد، جایگاه و وظیفه خود را در شبکه اقتصاد مقاومتی می‌شناسد و آثار رفتار خود را بر سایر عناصر این شبکه، تجزیه و تحلیل می‌کند. ضمن اینکه انعطاف‌پذیر است. یعنی هر جایی که لازم باشد، نقش خود را ایفا می‌کند.

موقعیت‌شناسی دارای پنج نشانه است:

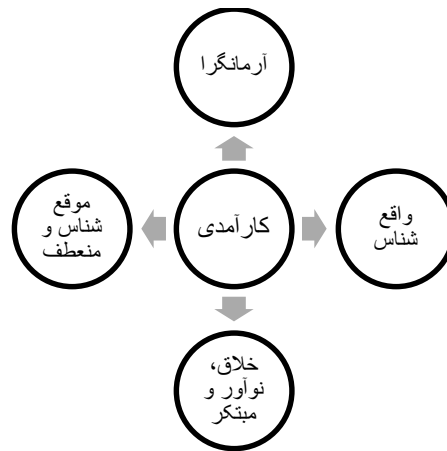
- ۱) جایگاه تخصصی خود را در شبکه اقتصاد مقاومتی می‌شناسد.
- ۲) هر جایی که دیگران تخصص و تبحر دارند و کارآمدی خودشان در مسیر رسیدن به اهداف، نشان داده‌اند، ورود پیدا نمی‌کند.
- ۳) هر جایی که دیگران از او کمک بخواهند و در جهت اهداف و آرمان‌های کلان کشور باشند، ورود پیدا می‌کند.
- ۴) هر جایی که از طرف دیگر اعضای سازمان، کم‌کاری مشاهده کند، با روش درست، به اصلاح رفتار آن‌ها همت می‌گمارد.
- ۵) هر جایی که احساس کند، خلأ وجود دارد، با توانمند کردن خود به سمت پرکردن خلأها می‌رود.

خلاق، نوآور و مبتکر

یکی از نشانه‌های انسان کارآمد، خلاق، نوآور و مبتکر بودن اوست. انسان مسئله‌شناس با خلاقیت و ابتکار خود، مسیر طولانی حل مسائل زندگی را کوتاه کند و راه را برای مقابله با مشکلات زندگی با سرعت بیشتری طی می‌کند. طراح مبارزه اقتصادی، ویژگی عضو تشکیلات اقتصاد مقاومتی را نوآوری و خلاقیت می‌داند.

شکل ۲

نشانه‌های انسان کارآمد

شاخص‌های انسان دارای عزم راسخ بودن برای پیشرفت

دارای اعتماد به نفس ملی

انسان متعهد و کارآمد با عزم راسخ برای پیشرفت، دارای قاعده "اعتماد به نفس ملی" است. در جامعه اسلامی، مسلمانان نباید احساس خواری و ذلت کنند و خود را زیر قدرت دیگری قرار دهند. احساس ذلت کردن، اعتماد به نفس ملی را از بین میبرد و جامعه‌ی اسلامی را به ذلت می‌کشاند.

اگر این ویژگی نباشد، انسان متعهد و کارآمد، قدرت حرکت پیدا نمی‌کند. اعتماد به نفس، سوخت ماشین جنگی را فراهم می‌کند و بازیگران اصلی جنگ اقتصادی را آماده می‌کند. رهبر معظم انقلاب اسلامی تصریح می‌کنند که اگر اعتماد به نفس نباشد، پایه‌های سازندگی کشور متزلزل خواهد شد.

امیدوار به آینده

امیدوار به آینده، موتور محرکه انسان متعهد و کارآمد با عزم راسخ برای پیشرفت است. ناامیدی از آینده، قدرت بازدارنده است. انسان ناامید نمی‌تواند در تشکیلات اقتصاد مقاومتی ورود پیدا کند زیرا آینده را تیره و تاریک می‌بیند. در آموزه‌های دینی، ناامیدی یکی از صفاتی است که به شدت خداوند آن را مورد مذمت قرار داده است.

امیدواری، عامل شتاب دهنده به ماشین جنگی اقتصاد مقاومتی است. رهبر معظم انقلاب تبیین می‌کنند که اگر روحیه نشاط و قوت و روحیه انقلابی در انسان وجود داشته باشد، راه‌هایی که به نظر میرسد با بن بست مواجه می‌شود را می‌شکافد.

شجاع و مخاطره‌پذیر

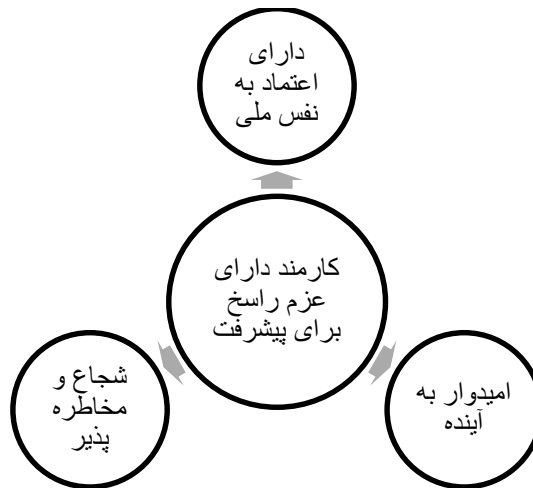
یکی دیگر از نشانه‌های انسان متعهد و کارآمد با عزم راسخ برای پیشرفت، شجاعت و مخاطره‌پذیری است. مبارز اصلی جنگ اقتصادی در صورت نداشتن ویژگی شجاعت و مخاطره‌پذیری، نمی‌تواند از ویژگی خلاقیت و ابتکار عمل خود استفاده کند.

طراح سیاست‌های اقتصاد مقاومتی معتقد است:

با تردید، با تزلزل، با ترس و لرز نمی‌شود کارهای بزرگ را انجام داد. لازم است با شجاعت وارد شد. البته شجاعت به معنای بی‌گدار به آب زدن نیست. بررسی‌ها باید انجام بگیرد، فکر صحیح باید بشود، وقتی به نتیجه رسیدیم، بدون تردید و تزلزل بایستی اقدام کنید. هم‌افزایی ویژگی‌های فوق‌الذکر، منجر به انسان متعهد، کارآمد و با عزم راسخ برای پیشرفت خواهد شد که در تراز اقتصاد مقاومتی بوده و می‌توانند تشکیلات اقتصاد مقاومتی را به پیش ببرند.

شکل ۳

نشانه‌های کارمند دارای عزم راسخ جهت پیشرفت

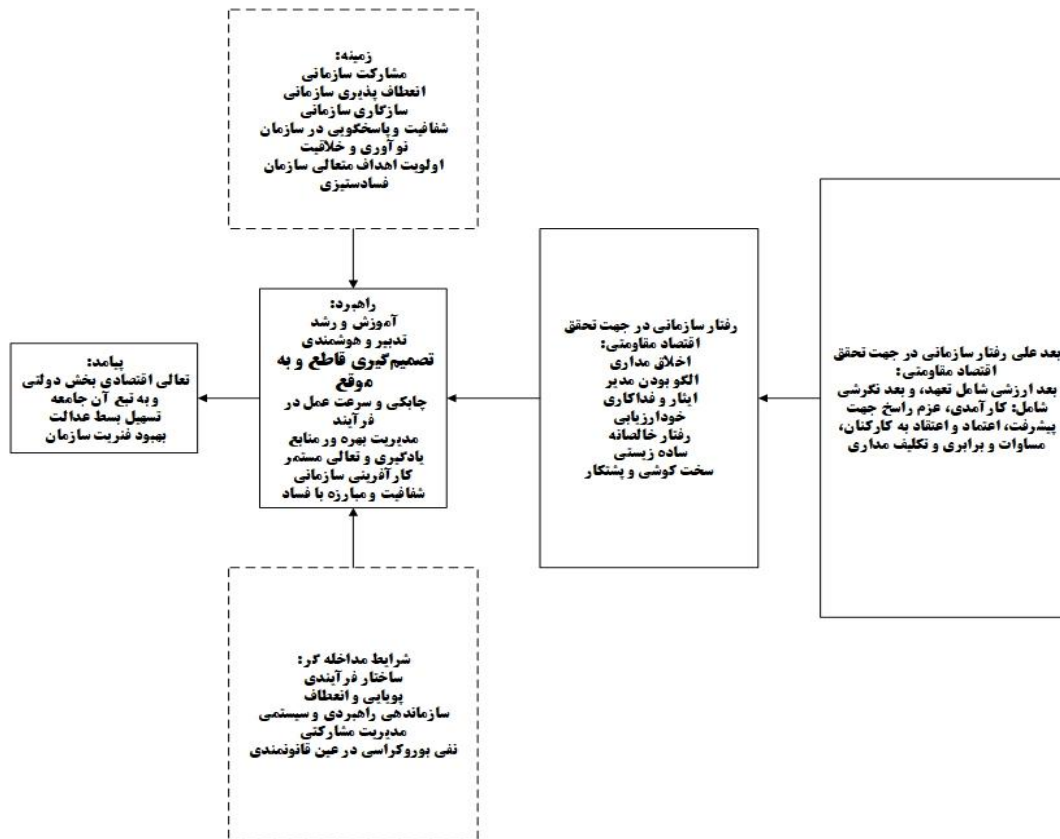
بر اساس رهیافت نظام‌مند استراوس و کوربین (۱۹۹۸) مجموع مقوله‌های مستخرج از داده‌های خام، در قالب الگویی به نام الگوی

کدگذاری محوری گردآوری می‌شوند. این الگو شامل ۶ جعبه یا محور به ترتیب زیر است:

- ۱- شرایط علی: مقوله‌هایی مربوط به شرایطی که بر مقوله محوری تأثیر می‌گذارند.
- ۲- شرایط محوری: مقوله‌ای اصلی که می‌توان دیگر مقوله‌ها را به آن ربط داده و به کرات در داده‌ها ظاهر می‌شود.
- ۳- راهبردها: کنش‌ها و برهم‌کنش‌های خاصی که از پدیده محوری منتج می‌شوند.
- ۴- زمینه: شرایط خاصی که بر راهبردها تأثیر می‌گذارند.
- ۵- شرایط مداخله‌گر: شرایط زمینه‌ای عمومی که بر راهبردها تأثیر می‌گذارند.
- ۶- پیامدها: خروجی‌های حاصل از به کارگیری راهبردها.

شکل ۴

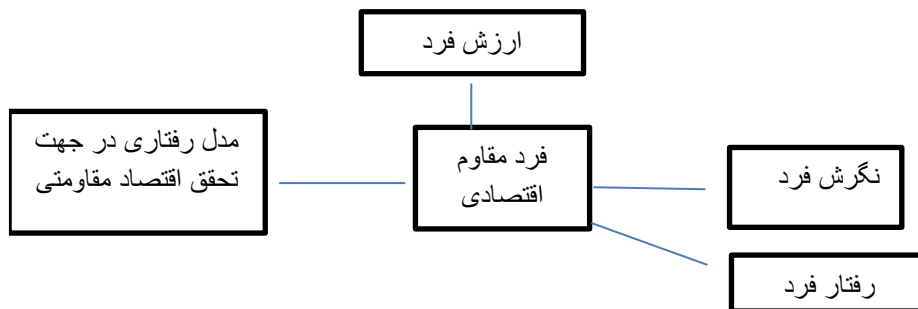
مدل پارادایمی پژوهش

شکل ۵ ابعاد مدل رفتار اقتصاد مقاومتی در سطح فردی را به تصویر می کشد.

شکل ۵

ابعاد مدل رفتاری کارکنان بخش دولتی جهت اقتصاد مقاومتی

بحث و نتیجه گیری

در این پژوهش، جهت پاسخگویی به سؤالات پژوهش مبتنی بر روش داده‌بنیاد از نمونه‌گیری نظری بهره برده شد. در پژوهش حاضر، ۱۰ منبع (مصاحبه‌شونده) مورد بررسی و تحلیل قرار گرفتند. برای انجام مصاحبه، از افرادی استفاده شد که همگی از کارشناسان و مدیران مجرب و کارآزموده سازمان‌های دولتی و دارای رزومه شغلی قوی بودند. همچنین، در زمان انجام مصاحبه‌ها نیز سعی گردید با استفاده از نظر مصاحبه‌شوندگان، افراد دیگری به لیست مصاحبه‌ها اضافه شوند تا بر غنای کار افزوده گردد.

در نهایت، مبتنی بر متدولوژی روش کیفی داده‌بنیاد، سه عنصر مفاهیم، مقوله‌ها و قضیه‌ها مبتنی بر فرآیند کدگذاری شامل سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی شناسایی شدند. در پژوهش حاضر، به دلیل حجم بالای کدهای احصا شده در متون و مصاحبه‌ها، از نرم‌افزار پیشرفته مکس کیودا جهت کدگذاری و دسته‌بندی کدها بهره برده شد که منجر به ایجاد مدل جامع رفتار فردی کارکنان در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی شد. در نهایت، پس از واکاوی تمامی مقوله‌های متعلق به مدل رفتار سازمانی در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی، به مدل پارادایمی کدگذاری محوری مدل رفتار فردی کارکنان در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی رسیدیم.

همان‌گونه که پیش‌تر در توضیح کدگذاری محوری بیان گردید، طبق مدل پارادایمی نظریه داده‌بنیاد، مقوله محوری (رفتار جهادی) متأثر از شرایط علی (ارزش و نگرش مدل رفتار سازمانی در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی) می‌باشد. به عبارت ساده‌تر، ارزش‌ها و نگرش‌ها که تفکرات، اعتقادات و نیت یک کارمند هستند، رفتار کارمند را ساخته و به آن شکل و جهت می‌دهند.

ضرورت ایجاد یک مدل مبتنی بر پژوهش کیفی که رفتار فردی کارکنان سازمان‌های دولتی را در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی تضمین کند، دارای اهمیت ویژه‌ای است. لذا پژوهش حاضر به ارائه مدل رفتاری فردی کارکنان در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی مبتنی بر روش داده‌بنیاد پرداخت. بدین منظور، در ابتدای پژوهش، سوال زیر مطرح گردید.

می‌توان ادعان داشت که فرآیندهای فردی در الگوی رفتار سازمانی دارای مقوله‌های تعهد در سطح فردی، کارآمدی و دارا بودن عزم راسخ برای پیشرفت هستند. همان‌گونه که پیش‌تر در توضیح کدگذاری محوری بیان گردید، طبق مدل پارادایمی نظریه داده‌بنیاد، مقوله محوری (رفتار جهادی) متأثر از شرایط علی (ارزش و نگرش مدل رفتار سازمانی در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی) می‌باشد. به عبارت ساده‌تر، ارزش‌ها و نگرش‌ها که تفکرات، اعتقادات و نیت یک مدیر هستند، رفتار مدیر را ساخته و به آن شکل و جهت می‌دهند. در ادامه، مقوله محوری (رفتار سازمانی در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی) راهبردها (فرآیند رفتار سازمانی) را حاصل و در راستای نیل به اهداف و پیامدها به کار می‌گیرد.

پیامد، خروجی حاصل از به‌کارگیری راهبرد می‌باشد. امید است اگر مدیریت جهادی به درستی شکل گیرد و اجرا شود، رشد و تعالی آحاد جامعه و تسهیل بسط عدالت را به دنبال داشته باشد. بنابراین، می‌توان مدل رفتار سازمانی در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی را ماحصل شیوه‌های رفتار سازمانی با اصول اقتصاد مقاومتی (راهبرد) تعریف کرد که با استفاده از رفتار کلیه پرسنل (مقوله محوری)، در محیطی با بستر فرهنگ انقلابی و مقاومتی (زمینه) و متأثر از ساختار عمومی شکل می‌گیرد که تحقق این شکل از مدیریت تنها با ارزش‌ها و نگرش‌های متعالی پرسنل (شرایط علی) امکان‌پذیر است.

نقطه شروع اقتصاد مقاومتی، سیاست‌گذاری برای اصلاح الگوی مصرف است. مصرف، تولید را جهت می‌دهد و این دو در کنار هم، جهت سرمایه‌گذاری را مشخص می‌کنند. رونق تولید داخلی و کاستن از وارداتی که می‌تواند به افول و کم‌رونقی و توقف واحدهای تولیدی داخلی منجر شود، موجب استقلال اقتصادی، قطع وابستگی به خارج و ارتقای تکنولوژی در سطح کلان‌تر می‌شود. البته باید به گونه‌ای عمل کرد که اقتصاد مقاومتی به معنای تحمیل فشار به مردم نباشد. تحقق اقتصاد مقاومتی نیاز به همت همه‌جانبه مسئولان و مردم دارد. لازم است به تولید ملی بها داده شود و تلاش شود تا اقتصاد کشور از وضعیت تک‌محصولی نجات پیدا کند. باید به تولیدات داخلی و بومی‌گرایی بها داده

شود و زیرساخت‌های اقتصادی کشور توسعه یابند و بر مبنای اقتصاد اسلامی الگوی اقتصاد مقاومتی مطابق با شرایط و وضعیت اقتصادی کشور تبیین گردد.

در سطح فردی، تقویت بعد ارزشی و نگرشی رفتار فردی و گروهی، شامل تعهد به ارزش‌های دینی و اجتماعی، کارآمدی، امید به آینده و عزم راسخ برای پیشرفت و توسعه اقتصادی، ضروری است. همچنین، باید به تقویت و تمرین ویژگی‌های رفتاری انسان تراز اقتصاد مقاومتی پرداخته شود. اقامه و بسط ارزش‌های دینی و ملی در جامعه و اعتقاد و التزام عملی به آن‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. افراد باید در مسیر توسعه فردی قرار گیرند که شامل یادگیری و تعالی پیوسته می‌باشد تا بتوانند به تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی کمک کنند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در این پژوهش تمامی موازین اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Ahmaadzadeh Shahroudi, H., Jamshidian, H., & Shahmohammadi, M. (2022). Demonstrating Resistance Economy using the Iranian Islamic model of Progress. *Defense Economics and Sustainable Development*, 7(23), 101-117. https://eghtesad.sndu.ac.ir/article_1972.html
- Fazeli Kebria, H., & Bahmani, A. (2022). Survey the Effect of Social Capital and Cultural Capital on Fulfilling the Goals of Resistance Economy with Emphasis on the Responsibility of Managers of Knowledge-Based Companies Located in Mazandaran Science and Technology Park. *Interdisciplinary Studies on Strategic Knowledge*, 6(22), 7-44. https://issk.sndu.ac.ir/article_1870.html?lang=en
- Pourezzat, A. A., Gholipour, A., & Nadirkhanlou, S. (2009). Representating Barriers to Academic Entrepreneurship and Knowledge Commercialization at University of Tehran. *Journal of Science and Technology Policy*, 3(1), 65-77. https://jstp.nrisp.ac.ir/article_12797.html
https://jstp.nrisp.ac.ir/article_12797_1337e9251eb3833b337f359f252a9d9c.pdf
- Salvand, M. (2022). Proposing a Model for Reducing the vulnerability of the Iranian Economy from the Negative Effects Of The Covid-19 Pandemic. *Defense Economics and Sustainable Development*, 7(24), 121-147. https://eghtesad.sndu.ac.ir/article_2251.html
- Valle, M. (1999). Crisis, Culture and Charisma: The New Leader's Work in Public Organizations. *Public Personnel Management*, 28(2), 245-257. <https://doi.org/10.1177/009102609902800206>